

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, Piața mare nr. 39.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerădate nu se
primesc.
Manuscrise nu se restituie.
Iaș și a t e
se primesc în Administrație
Brașov și în următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la K. Dukas Nachf.,
F. W. Angenfeld & Emario Lan-
ner, Heinrich Schaick, A. O-
pelik Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-kürt).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și în vo-
luntate. — EKOLAME pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în Brașov la
ANUNȚURI pentru Austria-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
M-ri de Duminică 4 cor., pe an.
Pentru România și strălădărea.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr., pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
străară și la d-nii colectorii.
ANUNȚURI pentru Brașov:
Administrația, Piața mare
lărgă lărgă Nr. 39, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusei acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 164.

Brașov, Joi 30 Iulie (12 August)

1909.

Situațiunea crizei ungare.

De câteva zile pressa maghiară se ocupă din nou și în mod mai intensiv cu evenimentele ce vor urma la toamnă în vederea rezolvării crizei ungare. Ansă la această discuție a dat un comunicat recent al ziarului „Neue Freie Presse”, în care din loc pretins competent se face prognoști-cul rezolvării crizei.

În amintitul comunicat se spune că și astăzi este considerată ca primă condițiune pentru sanarea referințelor politice ungare crearea unui partid unitar de guvernament compus din majoritatea dietală, din a cărui program să fie eliminat totul ce, după experiențele din trecut, ar putea provoca un conflict cu coroana și alte experimentări periculoase. Pentru formarea acestei majorități unitare există în împrejurările date, după părerea membrilor guvernului, o singură posibilitate și anume fuziunea partidului popular și a celui constituțional cu grupul moderaților din partidul independist, care astăzi e deja organizat cu consimțământul lui Kossuth sub șefa contelui Apponyi, — pe baza unui program unitar de guvernare.

Comunicatul mai spune, că cercurile politice ungare se împrietinesc tot mai mult cu gândul, că această fuziune va trebui realizată chiar și fără concesiuni pe teren militar și că în fruntea cabinetului viitor va ajunge un bărbat, care nu s'a expus în frământările politice din ultimele luni și care prin urmare nu e angajat în cestiunile militare. Astfel de bărbați ar fi, după părerea lui „N. Fr. Pr.”, Coloman Szell, contele Ioan Zichy și — contele Apponyi.

De încheiere se mai spune, că noul cabinet va avea exclusiv numai caracterul unui guvern de tranziție, a cărui chemare ar fi să eșecute reforma electorală și să pregătească noile alegeri dietale pe baza reformei votate.

Părerile de mai sus au fost de-ajuns, ca să scoată din sărite grupul băncii independente, care a început să tune și să trăsnească în contra unei astfel de rezolvări a crizei, care este o directă ofenză pentru șeful partidului independist. Focul l'a deschis ziarul „Magyarország” cu scopul vădit de a face presiune asupra lui Kossuth. „Pentru realizarea planului expus în „Neue Freie Presse” — scrie acest ziar — se recere înainte de toate colaborarea lui Francisc Kossuth. Aceasta este însă o imposibilitate, ba chiar o ofensă pentru acel bărbat, care a susținut până acum cu cel mai mare zel unitatea partidului independist. Foia vieneză pare a fi dusă în rătăcire de faptul, că însuși Kossuth a fost acela, care a inițiat o acțiune în interesul fuziunii partidelor. Această fuziune este însă de altă natură decât cum o dorește „N. Fr. Pr.” Francisc Kossuth vrea să înființeze un *partid 48-ist!*”

Iar la alt loc vorbind de cestiunea băncii, care a fost cu totul ignorată de foaia vieneză, „Magyarország” declară categoric, că partidul independist a decis să sprijinească numai un astfel de guvern, care va rezolva cestiunea băncii într'un mod satisfăcător pentru Ungaria, iar „condițiunile” înomise, pe baza cărora s'ar putea rezolva criza, ar fi: 1) Alcătuirea unui cabinet independist, 2) votul universal și 3) Pregătirea băncii independente.

Dealăparte ziarul „Független Magyarország” dă crezământ planului expus în „N. Fr. Pr.” și constată că din haosul crizei ungare există numai o singură scăpare: fuziunea partidelor.

Tabloul frământărilor soviniștilor extremi n'ar fi complet, dacă n'am înregistra aici și câteva din părerile lui Ugron, cari au văzut lumina zilei în numărul de ieri al ziarului „Magyar Nemzet”. „Trebuie să ne folosim în raporturile noastre, cu Austria scrie Ugron, de principiul „Do ut des”.

Pentru nimica trebuie să dăm nimica. Guvernul comun ține de geaba mâ-nile deschise, el nu va căpăta nici o para de pomană, dacă nu va satisface postulatele naționale ale Ungariei. Să-i vină în ajutor chiar și ministerul ungar, noi nu vom recunoaște nici măcar un filer, care a fost cheltuit fără știrea noastră, cât timp nu vom fi în clar cu postulatele naționale ale Ungariei”.

Precum vedem cestiunea crizei ungare se află în același stadiu ca și la numirea din nou a vechiului cabinet. Grupul băncii observă aceeași atitudine provocatoare și astfel este de prevăzut, ca la toamnă să izbucnească din nou și cu puteri îndoite criza, a cărei urmări sunt incalculabile.

Congresul medicilor din Budapesta. D-l prof. Dr. V. Babeș — scrie „Tribuna” — a primit o scrisoare, dela un distins medic, profesor dela facultatea de medicină, prin care li face cunoscut că d-l prof. Landouzy, a convocat pe membrii „Asociațiunii medicilor din Paris”, pentru a discuta cestiunea congresului internațional de medicină din Budapesta. Numai unsprezece medici au răspuns acestei invitațiuni, printre cari vicontele de Fontenay, consul general al Franței la Budapesta și publicistul M. Hugues le Roux. Singurii vicontele de Fontenay și d-l M. Hugues le Roux au luat cuvântul, și au stăruit din toate puterile lor pentru a angaja pe medicii francezi de a se duce la congres în număr cât se poate de mare. Nici unul din cei unsprezece medici prezenți nu au luat cuvântul. E mai mult ca sigur, că la congresul dela Budapesta se va duce un număr restrâns de medici și printre cari nu va figura nici o somitate.

Cercurile diplomatice și cestiunea cretană. Cercurile diplomatice franceze cred, că ar fi urgent să se înceapă negocieri cu Poarta pentru tranșarea definitivă cu cestiunea cretană a tuturor cestiunilor ridicate din Octombrie trecut până la 27 Iulie în urma infrațiunilor guvernului cretan cu privire la regimul autonom.

Cercurile diplomatice engleze sunt îngrijorate din cauza cestiunii cretane. Se dezaprobă faptul, că Turcia s'a adresat di-

rect la Atena, în loc să trateze cu marșal puteri. Conferințele ambasadurilor ontinuă. Grecia nu va lua parte activă la rezolvarea acestei cestiuni.

„Nowole Vremia” află, că ministerul afacerilor străine din Petersburg se socotește, că un conflict turco-grecesc ar putea fi serios. Străduințele diplomației ruse vor tinde la localizarea conflictului. Este însă puțin probabil ca Turcia să aibă avantajii reale în cazul unei victorii eventuale.

Amânarea congresului studențesc din Iași.

Primim spre publicare următorul comunicat:
Iași, 27 Iulie v. 1909.

Din cauza epidemiei de tifos, ce bântue în Iași, precum și în cauza canalizării orașului, toate străzile fiind desfundate, comitetul general, în urma intervenției autorităților comunale și în deplină înțelegere cu celelalte societăți studențești a fixat ținerea congresului studențesc în zilele de 6, 7, 8, 9, 10 și 11 Septembrie a. c. 19—24 Sept. st. n.

Așadar se aduce la cunoștința tuturor studenților, că sosirea participanților la Iași va avea loc în ziua de 5 Septembrie a. c. Zilele destinate pentru congres sunt 6, 7, 8 și 9 Septembrie, iar ultimele două zile 10 și 11 Sept. a. c. vor fi întrebunțate pentru facerea unei excursii în direcția Brăila-Constanța-București.

Ca atare înscrierile de participare la congres se vor continua pentru studenții bucureșteni și cei ai centrelor răsăritene și apusene până la data de 6 August v. la sediul societății „Uniunea studenților români”, Str. Academiei Nr. 1 București.

Pentru studenții ieșeni precum și cei din Bucovina și Basarabia, înscrierile se vor face pe adresa: „Comitetul organizator al congresului Universitatea Iași”.

Dela data de 6 August înainte, toate înscrierile se vor face numai la Iași.

Reamintim că cererile de înscriere vor trebui să fie însoțite de taxa de doi lei trimisă în timbre postale sau prin mandat postal, în schimbul căreia se va expedia programul amănunțit al congresului, precum și cartea de legitimație, care singura dă dreptul la reducere pe C. F. R. de 75%, precum și pentru participare la toate desbaterile, serbările, excursiile, ce vor avea loc cu acest prilej.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Alesandru de Mocsonyi.

Amintiri și aprecieri de Dr. Valeriu Branice.

II.

Am început a-l cunoaște de-abea la finea anului 1893. Până atunci am trăit și eu în acel cerc naiv de idei, care ne-a caracterizat întreaga generațiune din care făceam parte.

Pentru noi era „Mocsonyi” și „Mocsonyismul” un fel de Sfynx, ceva vag, nedeterminat, dar hotărât detestabil. Când eram la universitate și voiam să scoatem din sărite pe colegii noștri bănațeni, n'aveam decât să le spunem că ei sunt „Mocsonyști” și gâlceava era gata, care, cu temperamentul nostru juvenil, nu odată se termina cu șburături de sticle și scaune avântate în aer. Și nimeni n'are dreptul a ne face mustrări pentru aceasta, căci n'aveam de unde ști că cine e Mocsonyi și că ce este acel „Mocsonyism”, de care se lăpădau oamenii, ca de ceva mai mult ca compromiștor. Toată înțelepciunea noastră politică se reducea la anumite momente de sentiment, desi puțin deslușite, dar menajate de o superficială opinie pu-

lică, care căuta să deschidă un abiz artificial între „Mocsonyism” și... onoarea națională. A intra în „ape Mocsoniste”, însemna, pe acele vremuri, a te compromite cu desăvârșire. „Badea Cârțan” era „representativ-man”-ul acelei opinii publice, care, venind la 1895 la Vaț cu desagii în spate spre a se interesa de soarta întemnițaților, întrebât fiind despre statul prizonierilor politici din temnița de stat de acolo, a dat clasicul răspuns:

— Sunt opt martiri și un... Mocsonyist.*)

Eu crescusem la Sibiu, pe timpul regenerării naționale a anilor 80, după dezastrele politice ale anilor 70. Ca elev al liceului de stat din Sibiu, asistasem deja la prima conferință a tuturor Românilor din țările coroanei Sf. Ștefan (1881), având fericirea a vedea și auzi pe Barițiu, Babeșiu, Brediceanu și ceilalți fruntași ai acelor vremi, pline de însuflețire națională. Regenerarea politicii la noi coincide doar cu strălucita biruință a dorobanților pe câmpurile bulgare și cu creșterea regalității române. Șufletul nostru expansiv se scâldea

*„Martirii” erau Pop de Băsești, Dr. Teodor Mihali, G. Domide, R. Patiția, Dr. Barcianu, Aurel Suciu, D. Comșa și N. Cristea, iar „mocsonyistul” eram... eu!

Dr. V. Br.

în valurile mari ale unei nemărginite mândrii naționale. Cine mai era pe acele vremi ca Românul! În combinațiile politice ale minții noastre copilărești puneam soarta Europei la cale din punctul de vedere al Românilor, „elementul de ordine la gurile Dunării”, carea era deodată „cheia Orientului” și „sentinela Apusului”. Și când în acești ani săturați de fericit sancvinism juvenil, străbătea la urechile noastre ecoul vre-unei vorbe de-a lui „Mocsonyi”, ni-se părea cea vorbă în înțeleșul căreia n'am căutat să pătrundem, un strigăt de cucuvae, o notă stridentă, menită a tulbura armonia fericirii noastre politice și naționale. Eram convinși, că acel țipet sinistru de cucuvae, era pus la cale de dușmanii noștri, cari presimțindu-și perirea prin noi, căutau coadă de topor prin șirele noastre.

La aceste se mai adăogau cuceririle epocale ale condeului lui I. Slavici, care ne prinse cu totul în vraja acelei limbi dulci și ușoare, pe care până atunci nu o cunoscusem. Nu mai aveam nici răbdare, dar nici plăcere a mai ceti scrisesele greoaie ale lui Mocsonyi și a contimporanilor săi când „on”-le lui Slavici erau atât de... atât de fascinante și ne absorbiau cu totul. O aluzie discretă la „Casina magnaților”, despre care nici idee n'aveam că ce este,

ne ajungea ca să tragem dungă peste tot resonamentul „antitribunist” și toți, cari nu jurau în paginile frumoase ale „Tribunei”, pe cari le înghițeam cu o sete de bălaur, ne păreau suspecti — vorbă feșită atunci la suprafață — „slabi de inger”.

Pe lângă aceste idei vagi de domeniu public, mai trăia în un colț ascuns al sufletului nostru ideea vagă a unei averi fenomenale, la dispoziția lui „Mocsonyi”, o avere, la care, nu știu cum, ni-se părea că avem și noi un titlu de drept. De câteori în avânturile noastre generoase ne poticneam de ideea că nu suntbani, era gata soluția: „Să dea Mocsonyi!” Dar nu numai în cele publice, ci și în cele particulare. Știam în cercul nostru că pe cutare și cutare „il” sprijinește Mocsonyi, cutare, ajuns la nevoie „a scris lui Mocsonyi” și a primit atât și atât, ba tinerimea din cutare localitate „i jur” aranjând o „petrecere” a trimis și lui Mocsonyi o invitație și a primit cu proxima postă o sumă, cu care a acoperit indispensabilul „deficit” la asemenea întreprinderi de ale „tinerimei studioase”. Nici când n'am căutat să înțelegem cum se potrivește această dărnicie mocsonyistă, la care ni-se părea că avem drept indiscutabil, cu acel rol politic mocsonyist, care ne părea pe deplin în slujba dușmanilor noștri seculari. Și trai suspect ne părea, că acel „Mocsonyi” al

Atențiune!

Odăi frumoase

spre grădină din nou mobilată sunt de închiriat din 1 Iulie în Strada Fântanei Nr. 23.

(15-20)

Atențiune!

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Renta ung. de aur 4%, Renta de coroune ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 3 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov

Din 11 August n. 1909

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Banonote rom. Cump. 18.96, Argint român 18.80, Lire turcești 21.40, etc.

Avis

Lucrătoare și ucenici cu plată cantă IOSEF STRAUSSER,

primul atelier de flori artificiale în Transilvania, pentru mode, Coroane, Girlande de mitre și flori țărănești.

BRAȘOV,

Strada lungă nr. 29.

(669,11-10.)

Slăbirea de nervi



este a se atribui sau încordărilor diferite ale inimei

unei munci prea iritătoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmăriilor simțimentelor noastre îngrijorate și dure...

Institutul de ord. medical „ELECTRO-WITALIZER“, Budapesta IV., Károly-körut 2. Eelem. 51.

Johann Szyetlik, din Alsófehérvár scrie în 29 Dec. 1908. Mult stimat D-le Dr.! Mă bucur că vă pot aduce la cunoștință că nu mai am răgușeli, sunt iarăși vesel și mi-am recăpătat pofta de lucru...

Coupon pentru o carte de cinste: Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc, Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confectionează: Costume moderne. Fason elegant.

Depozit de Stofe veritabile englezești.

SĂNĂTATEA

este cea mai scumpă binefacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind CORSET GRADEFRONT care este comod și modern.

Mme B. GOLDSTEIN, Confectionare de corsete specialitate BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21.

Constantinopol în Brașov numai până în 18 August.

Covoare veritabile :: orientale ::

sunt de vânzare cu prețuri ieftine. Hotel „CENTRAL“ (Nr. 1) parter. (677,5-6.) J. & H. Hadjiman.

In fiecare zi:

Krennwürstel proaspeți. Suncă esceleată. Costițe de porc fierte și nefierte. Cele mai fine Cărnuri afumate (mezeluri) se capătă la H. G. ZEIDNER, Brașov, Strada Hirscher.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1909 și până în 1 Oct. st. n. 1909.

Table with 2 columns: Plecarea trenurilor din Brașov and Sosirea trenurilor în Brașov. Includes destinations like Dela Brașov la Budapesta, Dela Brașov la București, Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes, Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu), Dela Brașov la Făgăraș, Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov, Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu), Dela Făgăraș la gara Bartolomeiu.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineața și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirii, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 66 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acăsta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acăsta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Legătură trunică neagră și aurită cu séu fără chip sfânt, Imit. de fildes în alb séu negru, Imit. de fildes cu încheietóre, Imit. de fildes cu cadru argintat și încheietóre.

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea toate rugăciunile noastre folositoare ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes în pânză neagră, „ „ „ ceva mai luxosă, „ „ „ format ceva mai mare.

Toate acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se pot procura următoarele:

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Ivanovici: Valurile Dun. Vals, Păba F. C.: Potpouriu din melodii națion. rom., Concordia Vals, Victoria-Quadril, Harmonia-Quadril, Forumbescu: Baladă pentru violină 2 cu acompaniare de pian, Potpouriu din opereta „Crăiun nou“, Uvertură din opereta „Crăiun nou“, Destăptă-te Române!, Luna dörme!, A oleo!, Suspine crude!, Cât te-am iubit!, Călugărul din vechiul schit!, Pentru tine Iano!, Două fete spală lână!, Ce te legendi codrule!, Steluța!, Cucuruz cu frunza'n sus!, Fetișo din avel sat!, Popa dice că nu bea!, Inimioara mea!, Am un leu și vrăuse-l beau!, Pasăre gabiă'n cioc!, Imnul regal român., Cântul gintei latine., Tricolorul. Imn patriotic., Steagul nostru. Imn patriotic., Mama lui Ștefan cel mare., Domnul Tudor, cântec național.

Biblioteca populară „Minerva“.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Nr. 1, 2 și 3: „Istoria populară a Românilor“, Nr. 4: „Cântarea României“, Nr. 5: „Istoria populară a Literaturii Române“, Nr. 6: „Revoluția lui Tudor Vladimiresou“, Nr. 7: „Pierderea Basarabiei“, Nr. 8: „Unirea principatelor și domnia lui Cuza“, Nr. 9: Mihail Cogălniceanu., Nr. 10: Vasilie Alexandri., Nr. 11: Ștefan cel mare., Nr. 12-13: Mihaili Viteazul., Nr. 15: „Răpirea Bucovinei“, Nr. 16: „Cum se ne crescem copiii“, Nr. 17: „Păstrarea sănătății“, Nr. 18: „Ce se cetim“, Nr. 19: „10 Maiu“, Nr. 20, 21 și 22: „Războiul Românilor pentru neatărnare“, Nr. 23: Veniamin Costachi., Nr. 24: Aritmetica.

Prețul fie-cărui număr 15 bani.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fieri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.